

Update Voorjaarsnota en weerbaarheid n.a.v. Veiligheidsberaad 27 juni 2025

Aanleiding

Bij de Voorjaarsnota heeft het Rijk vanaf 2027 structureel € 70 miljoen vrijgemaakt voor het versterken van weerbaarheid. Aanvullend heeft de Minister van JenV in 2025 € 10 miljoen en in 2026 € 20 miljoen beschikbaar gesteld.

De afgelopen tijd is op ambtelijk niveau door vertegenwoordigers van JenV, gemeenten (VNG) en veiligheidsregio's (RCDV) een verdelingsvoorstel uitgewerkt. Voor de veiligheidsregio's zitten hier twee componenten in:

- > Voor noodsteunpunten vanaf 2027 structureel € 35 miljoen. Voor de aanloopfase in 2025 € 5 miljoen en in 2026 € 10 miljoen.
- > Voor versterking veiligheidsregio's ten behoeve van weerbaarheid vanaf 2027 € 25 miljoen. Dit compenseert grotendeels de 10% korting op de BDuR (€ 27,7 miljoen), maar anders dan de BDuR betreft het middelen die ingezet moeten worden voor weerbaarheid. De facto dus een tegemoetkoming; de jure geen compensatie, o.a. omdat bestedingscriteria en verantwoording daarover nog moeten worden uitgewerkt.

De resterende middelen worden door JenV zelf ingezet voor een publiekscampagne, versterken van het maatschappelijk middenveld (t.b.v. weerbaarheid), en voor capaciteit, onderzoek en evaluatie.

Dit verdelingsvoorstel is, samen met een voortgangsnotitie over het thema weerbaarheid, besproken in het Veiligheidsberaad van 27 juni 2025.

Bespreking in het Veiligheidsberaad

Het Veiligheidsberaad is in grote lijnen positief over voorliggend verdelingsvoorstel en de extra middelen die daarmee ter beschikking komen. Wel kwamen uit de discussie enkele duidelijke kanttekeningen naar voren:

- > De extra middelen zijn een welkome eerste stap, maar nog onvoldoende om veiligheidsregio's voldoende toe te rusten voor het kunnen uitvoeren van hun kerntaken én voor de brede weerbaarheidsopgave.
- > De extra middelen voor weerbaarheid zijn geen compensatie van de BDuR-korting, gezien de voorwaarden en koppeling met weerbaarheid. Het Veiligheidsberaad blijft zich inzetten voor het volledig terugdraaien van de eerdere bezuiniging, zonder voorwaarden of verantwoordingsplicht vanuit het Rijk.
- > Het voorstel is om het bedrag van €25 miljoen vanaf 2027 volgens de BDuR-systematiek over de veiligheidsregio's te verdelen.
- > Het Veiligheidsberaad blijft zich actief inzetten voor eerdere financiële claims, waaronder noodzakelijke investeringen voor implementatie Bouwsteen 1, PTSS, en natuurbrandbestrijding.
- > De verhoging van de NAVO-norm naar 5%, waarvan 1,5% bbp voor bredere investeringen als maatschappelijke weerbaarheid, infrastructuur, en civiele ondersteuning, biedt kansen voor verdere investering in de veiligheidsregio's. Bijvoorbeeld als Defensie geen of minder bijstand kan bieden en er daardoor meer van de veiligheidsregio's gevraagd wordt.
- > Veiligheidsberaad én VNG moeten samen blijven optrekken richting het Rijk en voorkomen dat zij tegenover elkaar komen te staan. Gezamenlijke uitvoering is hierbij essentieel. Dus: samen aan zet, maar ieder vanuit zijn rol. Dit komt onder meer tot uiting in de taken van Bevolkingszorg, die primair bij gemeenten liggen maar waar veiligheidsregio's een regierol in vervullen.

Aanvullend sprak het Veiligheidsberaad de inhoudelijke voortgang op de bestuurlijke opdracht weerbaarheid. Over de uitwerking van noodsteunpunten zijn enkele aandachtspunten meegegeven voor het vervolg:

- > Er is veel waardevolle ambtelijke en bestuurlijke input opgehaald, onder meer via de BAC's.
- > Nu is een vervolgstap nodig om de minimale functionaliteiten te beschrijven. Uitgangspunt is dat het gezamenlijk basisniveau iet té hoog ligt zodat er voldoende ruimte is voor lokale en regionale invulling.
- > De financiële kaders begrenzen het maximale ambitieniveau.
- > Zorg dat richting inwoners geen onjuiste verwachtingen worden gewekt over noodsteunpunten. Zowel door onszelf als door het Rijk.
- > Een gefaseerde aanpak is gewenst. Er is brede steun voor een vervolg met pilots om zo te leren door te doen. Een voorstel hiertoe wordt uitgewerkt.

Het Veiligheidsberaad sprak ook de behoefte uit om weerbaarheid breder dan alleen noodsteunpunten te zien. Daarvoor is het belangrijk dat de zogeheten 'Hoe'-brief (de Kamerbrief van het kabinet waarin staat hoe aan weerbaarheid gewerkt wordt) zo snel mogelijk verschijnt. Tevens is belangrijk om zelf op papier te zetten waarvoor specifiek de veiligheidsregio's aan de lat staan, maar ook wat dat vraagt in de samenwerking met gemeenten en andere partners, en welke rol de samenleving zelf heeft. Een concept uitwerking hiervan verwachten we in de vergadering van het Veiligheidsberaad op 6 oktober a.s. te bespreken.

Vervolgproces

Het verdelingsvoorstel wordt nu uitgewerkt tot een definitief voorstel, met daarin nadere afspraken over besteding en verantwoording. In deze onderhandeling worden de hiervoor genoemde aandachtspunten van het Veiligheidsberaad meegenomen. Deze worden door de voorzitter en de portefeuillehouders weerbaarheid besproken met de Minister van JenV tijdens de bestuurlijke tafel weerbaarheid van 9 juli 2025.

Een definitief verdelingsvoorstel ligt voor in het Veiligheidsberaad met de Minister van JenV op 6 oktober 2025.

Het Veiligheidsberaad bespreekt dan ook een concept uitwerking van de bredere weerbaarheidsopgave, aansluitend op de 'Hoe'-brief van het kabinet. Daarnaast ligt er dan een voorstel over de functionaliteiten van noodsteunpunten en de concrete vervolgstappen voor een pilotfase. De bestuurlijk portefeuillehouders weerbaarheid bereiden dit voorstel voor.